

Avatás

Nem sok kedvvel vágtam neki az útnak, s ezen a sűrűn szakadó hó sem segített. Szépnek szép látvány, csak éppen nem szeretek ilyen időben vezetni. Tíz percig kapartam a Suzuki szélvédőjéről a ráfagyott havat, az ablaktörlőt percekig locsoltam meleg vízzel, mire kiolvadt. Öreg kocsim fűtése sem a legmegbízhatóbb, előre tudtam, hogy az úton mindvégig fázni fogok. Nem tévedtem, így történt. Közel kétszáz kilométert autóztam, csaknem végig havazásban és hidegben. Mondjuk, a nagyobbik részét legalább autópályán. Ettől függetlenül utáltam. Amiképpen az úticélomat. Jó két évtizede nem jártam már Söténden. A szomszédos nagobbacska városon, Zavarosoktondon öt-hat éve ugyan átutaztam egyszer, az azonban mégsem az az érzés, mint Söténdre visszatérni. Amikor föltűnt a tábla – Söténd 18 km –, legszívesebben visszafordultam volna.

Magam sem értem, miért engem hívtak. Hárman együtt, egyszerre hagytuk hátra a települést. Nagy port vert föl a távozásunk, egy régi tanárunknak azt mondtuk, azért megyünk el, mert értelmes ember nem bír itt élni. A tanár elkeseredett a szavainktól, és elmesélte a feleségének. Másnap mindenki erről beszélt. Hármunk közül kettőből lett valaki, ahogy mondani szokták, az egyikből országos híró sebész, a másikkól népszerű televíziós személyiség. A harmadik én vagyok. Egy zugújságíró. Pár tízezer fős olvasótáborral rendelkező internetes portál toll nélküli tollnoka egy vidéki nagyvárosban – amely csak a magyar vidéken számít nagynak, a világ legtöbb tájékán kisvárosnak neveznek –, emellett magánnyomozó. Bár ha pontosak akarunk lenni, inkább hűtlenségvizsgáló: privátkopói tevékenységem alfája és ómegája a csalás és csalatás. (Nem ritkán van ez így az újságírói munkámmal is.) Mégis engem hívtak, mégis én jöttem.

Söténd első házai éppolyan szürkék voltak, ahogyan az emlékezetemben éltek. Talán már évszázadok óta nem festett senki színesre semmiféle épületet ebben a faluban, ami jogilag város ugyan, de még a lakói sem tekintik annak. Söténden minden a pizskosszürke különféle árnyalataiban szerénykedik. Holott

a söténdiek amúgy korántsem a szerénységükről híresek, sokkal inkább a rá-tarti pökhendiségükről, a minden alapot nélkülöző beképzeltségükről. Leg-alábbis én így emlékszem. Habár e tekintetben sem biztos, hogy megbízható a memóriám.

Egyenesen a Fehér gólya panzióhoz hajtottam. A hó még mindig szakadt. Leparkoltam a motel előtt, előbányásztam a hátizsákom és a laptopom a csomagtartóból, beléptem az épületbe. Nagyokat toppantottam a lábtörlőn, hogy a cipőmre tapadt hótól megszabaduljak.

- Hagyja csak - mosolygott rám a bejáratnál szembeni recepció pult mögött egy szép arcú, ám rossz fogazatú fiatal lány.

Odaléptem a pulthoz, bemondtam a nevem, s hogy itt vettem ki egy szobát, előző este foglaltam interneten. A lány nem találta a foglalást.

- Sebaj, van szabad szobánk - nyugtatott meg. - Ezt töltsse ki - nyomott az orrom alá egy bejelentkezési ívet. Beírtam a rubrikákba a nevem, a címem, a születésem helyét és idejét, a halott anyám nevét, a személyi igazolványom számát.

- Most már mindent tudnak rólam - viccelődtem, s a lány nevetett is a szavaimon, amit nem értettem.

- Ez a kulcsa - nyújtott át egy bankkártyához hasonló plasztikdarabot -, ha lehúzza a kilincs melletti terminálon, be tud menni, ha bent van, akkor meg a megfelelő résbe csúsztatja a bal oldali falon, mellmagasságban, és lesz áram a szobában. Az ötös szoba az Öné, balra a második a földszinten.

Megköszöntem a kulcsot és a tájékoztatást, mielőtt azonban a szobába mentem volna, az internethozzáférés iránt érdeklődtem.

- A fehér gólya nevű wifit kell választani, a jelszó fehér golya tizenegy. Egy-beírva.

Hálásan mosolyogtam, a lány rám villantotta sötétsárga, néhol szinte fekete fogait. Zavarba hozott ezzel, túl szépnek és fiatalnak találtam ilyen csúnya fog-sorhoz.

A szobám alapvetően csinos volt, semmi különöset nem tapasztaltam sem pozitív, sem negatív irányban. Kipakoltam a hátizsákból a szekrénybe, bekapcsoltam a laptopot, s míg fölállt a rendszer, megmostam az arcom és elvégeztem a dolgom. Tiszta, rendezett fürdőszoba és vécé tartozott a szobához, nem lehetett okom panaszra. Bár annak idején sosem jártam a Fehér gólyában, úgy véltem, az elmúlt két évtized javára válhatott az intézménynek, régen bizonyosan igénytelenebb volt minden tekintetben - noha az is igaz, hogy ez a hasonló intézmények oroszlánrészéről elmondható országszerte.

- Talán a faluval is ez történt - mormogtam, miközben a laptop billentyűin matattam (szeretek magamban beszélni). Nagy nehezen csatlakoztam a világháléhoz, megnéztem a leveleimet (ugyan az okos telefonon is csekkolhatnám őket, én rendszerint ragaszkodom a hagyományos módszerhez), s mikor konstatáltam, hogy semmi sürgős feladattal nem találtak meg, böngészni kezdtem. Föl kellett készülnöm a beszédre.

Fölidéztem a Tanár urat: jóképű, magas férfi – a Google képtalálatai megerősítették az emlékeimet. Sűrű szemöldöke alatt szúrós szempár ült, mégsem festett barátságatlanul.

– Te még viheted valamire – mondta nekem úgy huszonöt évvel ezelőtt.

– De valószínűleg semmire se fogod vinni – tette hozzá, és megveregette a vállamat.

Hónapokkal később elmeséltem ezt a párbeszédet egy lánynak Kolozsvárott, aztán arról kezdtem hadoválni, miért is van igaza a Tanár úrnak, miért is lehetetlen az, hogy belőlem, nyomorult árva gyerekből váljék valaki, nem sokkal később pedig a Kolozsvár és Györgyfalva közti úton, mintegy az út felénél megcsillant egy farkas szeme. Mindenesetre úgy véltem, farkasszem tükre villan felém a sötétben. Egyik kátyúból a másikba kecmeregtem, a jobb bokám egy korábbi, éhesen tátongó lyuknak köszönhetően erősen sajgott, s most ráadásnak itt ez az állat, talán vérszomjas fenevad, talán félénk, eltévedt erdőlakó, de vélhetően nem kellemes társaság, se így, se úgy. Nyugtalanító kísér(t)et, gondoltam. Ettől függetlenül tudomásul kell venni. El kell fogadni. Hozzá kell szokni. Hátra pillantva láttam, hogy a hátam mögött Kolozsvár fényeit már elnyelte az éjszaka, mohón bekebelezte mind az utolsó, elhaló sugárnyalábig, s most emészteti elégedetten a fölfalt világosságot, alig neszezve. Tudomásul vettem ezt is, nem tekintgettem többet a hátam mögé, előre figyeltem csak, magam elé, mindig csak magam elé. Láthattam, ahogy az orrom előtt, alig kivehetően nyújtózik, kígyózik a köves, kátyús, saras, itt-ott vízmosásra emlékeztető, bokaficamító út, amelynek a végén Györgyfalva vár. Ha odajutok egyáltalán ebben a feketeségben, cikkant át rajtam, ebben a farkasszem őrizte éjszakában. Talán mégsem farkas lopózik utánam, hátha kutya settenkedik körülöttem. És akkor? Hiszen az még rosszabb! Hallottam, hogy Kolozsvár tele van elvadult kutyafalkákkal, Bukarestben meg vadászokat fogadtak föl a kilövésükre. Az elvadult, kóborrá lett és falkába tagozódó kutyák veszedelmesebbek a farkasnál, mert nem félnek az embertől, mindamellert csodálatra méltóan szervezettek és kíméletlenek. Szép kilátások, gondoltam, igen szép kilátások. Fölpillantottam a Holdra: kerek, gúnyosan mosolygó női arc, fátyolfelhők védik, fénye halvány, derengő. Mintha hangok éledtek volna a sötétben, nyöszörgés születt a fekete különböző árnyalatait magára öltő erdő rejtőzködő ölen; ziháló, nyálcsorgató lélegzetvétel borzolta az idegeimet. Megszaporáztam a lépteimet. Nem történt semmi. Csak a jobb bokám fáj egyre jobban, lépésről lépésre erősebben. Már bántam, hogy heveskedtem. Bántam, hogy gyalog vágtam neki az útnak. Bántam, hogy hagytam magam megbántani. Utaztam ezer kilométert. Ha kellett, stoppoltam, ha kellett, lyukas aljú, pokoli hangú buszokra szálltam, ha kellett, bűdös, koszos vonatokon zötyögtem. Utaztam ezer kilométert, hogy a második napon hagyjam magam megbántani. Ostoba, nevetséges módon. Mint egy hülye, túlérzékeny kamasz. De ha már így esett, legalább ne vágtam volna neki ennek az útnak, maradtam volna Kolozsvárt! Bevárhattam volna a reggelt valahol a pályaudvar közelében, aztán az első vonattal vissza, ezer kilométer újra vagy valahogy

úgy. De nem, én hagytam magam. Nem futottam el, nem menekültem, nekivágtam az útnak, az ismeretlennek, amely állítólag Györgyfalvára vezet, a barátomhoz, ha egyáltalán otthon van, ha egyáltalán meglelem, ha egyáltalán a barátom. S most még ez a farkas is vagy kutya, vagy mi a fészkes fene! Megálltam, levettem a hátzsákom, letettem az út szélére, ráültem. Az éjszaka csápjai nyújtózkodtak körülöttem, megvillant egy szempár. Kár volt, láttam be ismét, immár sokadszor azon az éjszakán, kár volt mindenért. Kár volt ideutazni is, a bizonytalanság semmit nem változott, hiába erőlködünk. Kár volt. A Hold arca különös, gunyoros vigyorra torzult, a felhők ellibbentek előle, és én tisztán láttam az irónia ráncait összefutni azon a kerek kalácsképen. A hátam mögött mozgolódott a bokor. Nem moccantam. Hát akkor, gondoltam, vessünk számot. Idejöttem, hogy majd itt tisztázódnak a dolgok. Például azáltal, hogy a szerelem szerelemmé válik. Tévedtem. Nem vált semmivé. Maradt, ami volt, csak azt nem tudom, mi is az pontosan. Hagytam magam, bedőltem, könnyen bedőltem. Jó, a veszekedés döntött. De akkor sem kellett volna nekivágnom ennek az útnak. Azt hiszem, féltém. Ismét megzörrent valami a bokorban. Lassan odafordítottam a fejem. Láttam az izzó szempárt, hallottam a halk, visszafojtott lélegzést. Féltém. De félt az a másik is, ott, a bokor oltalmában. Figyeltük egymást. A sötétség kezdett alakot öltetni, s az alak mind közelebb kúszott hozzám. Szoborrá merevedtem. Az alak mozgott, változott. A hengeres testből végtagok bújtak elő, a szemek köré fej rajzolódott. A távolból meghatározhatatlan hangokat hozott a szél. Egyszer csak egy csatakos, lucskos bundájú kutya lapult előttem. A kezemet szaglászta. Megsimogattam a fejét. Akkor hasított belém az éles fájdalom. A kutya állkapcsa nagyot csattant, fogai a húsba mélyedtek, kis híján csontot törtek. Fölszisszentem, talpra ugrottam, és rúgtam, teljes erőmből rúgtam, mindent beleadtam. A kutya nyüszített, csattogtatta a fogát, ám egy újabb, jól irányzott telitalálat-rúgás után visszaiszkolt a bokorba. Ágak törtek, levelek susogtak, amerre járt. A kezemből vékony patakocská, szinte csak erecske csordogált. Bassza meg, motyogtam, zsebkendő után kutatva, amibe bebugyolálhatom a sebesült kezem. Amilyen szerencsém van, veszett is volt ez a dög, dűnynyögtem maga elé. Most mi a csudát csináljak? A hátamra vettem a zsákot. Nem volt egyszerű feladat, erősen lüktetett a kezem. A bokám is fáj. A kezemet a mellkasomhoz szorítva, sántikálva indultam el – vissza, Kolozsvár felé. Szükségem volt arra a lányra, vissza kellett mennem hozzá, ő a legbiztosabb pont ebben az országban, s ez az ország jelenleg maga a világ, hogy a rosseb egye meg. Botorkáltam vissza az úton, vártam, hogy föltűnnek újra Kolozsvár fényei, hogy kihányja magából őket az éjszaka. Hosszabb volt az út, mint idefelé, hosszabb és rosszabb. Úgy tűnt, hosszabb annál az ezer kilométernél, vagy mennyinél is, amit vonattal, busszal, stoppal tettem meg. A hátamban, a tarkómban éreztem, ahogy a Hold kerek holdvilágképét kettéhasítja a gúny mosolya. Végképp le vagyok győzve, gondoltam patetikusan, talán a fájdalom miatt. A zsák is húzta a vállam, a kezem is hasogatott, szúrta, nyilallt, a bokám alig-alig bírta el a súlyom. Jobbról is, balról is neszegett az erdő. Zörögtek-suhogtak-susogtak a levelek,

ágacskák gerince roppant. Riadtan tekintettem jobbra-balra. Nem láttam a kutyát, pedig biztos voltam benne, hogy ott ólalkodik valahol a sűrűben, rosszindulatú, fénylő szemei rajtam csüggenek, követik minden mozdulatomat. Az éjszaka élt körülöttem, élt és ellenség volt. Mindaddig, míg szét nem folytak előttem a fények, a város fényei, a biztonság lámpásai. A civilizáció. Ott van a lány is, akire most olyan égető szükségem van. Ha odaérek hozzájuk, és felverem őket a legszebb, legédesebb álmukból, annyit fogok mondani, határozottan el magamban, csak annyit, egyszerűen, hogy megharapott egy kutya. És akkor még bármi is történhet.

- De valószínűleg semmire se fogod vinni - visszhangzott a Tanár úr hangja a fejemben.

Hanyatt feküdtem az ágyon, alighanem elszenderedtem. A laptop képernyője fekete, meg-megcsillan rajta a ráarakódott por, nyilván kikapcsolt a monitor. Legalább negyedórája elaludtam tehát. Fölültem, életre keltettem a gépet. Keresgéltem tovább a világhálón. Közben az álmom nem hagyott nyugodni. Legfőképpen azért, mert nem álom volt, hanem valóság. Nagyjából úgy történt, ahogyan az agyam fölidézte. Elutaztam Kolozsvárra, szerelmes akartam lenni (sikertelenül), próbáltam megoldani egy helyzetet (akkor még ugyancsak sikertelenül), megharapott egy kutya. Vettem egy pillantást a kezemre: a fogak nyoma máig jól kivehető. A baleset másnapján a lány szülei elvittek az ügyeletre, kaptam tetanuszt, egy cigányképű orvos bekötözött, néhány óra múlva hazautaztam. Pár hét múlva visszajött a kolozsvári lány is Magyarországra (kezdődött az egyetem), néhány hónapig együtt jártunk, aztán véget ért, azóta se hallottam felőle. Eszembe is csak nagyon ritkán jutott. Hajnalka, így hívták.

Elhessegettem a hiábavaló gondolatokat, belemerültem a számítógépembe. Összegyűjtöttem egy csokorra való tudnivalót a Tanár úrról, mikor született, milyen eredményeket ért el aktív sportolóként, miféleképpen pedagógusként, lassan összeállt a beszéd. Egy-két személyes motívumot is beleviszek majd, határozottan el, végtére is sokat beszélgettünk hajdan, és nem mindig volt olyan lekezelő velem, mint amikor megjósolta, hogy semmire se viszem (igaza lett). Amikor az anyám meghalt, sokat segített, elsősorban neki köszönhetem, hogy nem bíztak az állam gondoskodására. Tizenhét múltam, harmadikos gimnazista. A Tanár úr járta ki, hogy elfogadják gyámomnak az apám öccsét, aki az ország másik végében élt, és mindösszesen egyszer találkoztam vele addigi életemben, ötéves koromban, apám temetésén. Ilyenek jártak a fejemben, amikor kopogtattak. Kinyitottam az ajtót, a recepciós lány állt előttem.

- Szeretne ebédelni? - kérdezte.

- Van rá lehetőség itt, a panzióban?

- Nincs, de én magamnak rendelek pizzát, gondoltam, hátha maga is kér.

Reggel, indulás előtt egy kávét ittam csupán, s már dél felé járt az idő. Megéheztem.

- Köszönöm, élek a lehetőséggel.

- Milyet szeret?

- Valami egyszerűt. Szalámis vagy sonkás tökéletesen megfelel.
- Tejfölös vagy paradicsomos alappal?
- Legyen tejfölös.

- Intézem és szólok, ha megjött!

Sarkon fordult, elindult a recepció irányába.

- Bocsánat - szóltam utána. - Elárulná a nevét? Ha már ilyen kedves, hogy pizzát rendel nekem...

- Persze - fordult vissza menet közben, s újra szélesen elmosolyodott, amitől kissé lehangolódtam. - Hajni vagyok.

Naná, hogy Hajni, gondoltam, egy ilyen múltidéző álmom után mi más is lehetne? Visszaültem a laptop mögé, hogy befejezzem a beszédet, helyesebben a vázát. A Tanár úr másfél éve halt meg, egy éve határozta el a söténdi képviselő-testület, hogy elhelyezi a gimnázium falára az emléktábláját, mostanra váltotta valóra a határozatot. Persze erről nem fogok beszélni, a Tanár úr erenyeit kell majd kidomborítanom. Pedagógusi és emberi nagyságát. Sportolói zsenijét. Bár tiszteltem az öreget, és hálával tartoztam neki, mégsem voltam meggyőződve az első kettő felől, az efféle apróság azonban egy újságíró nem szokott zavarni. Engem sem zavart. Előző este még bántott, hogy nem készültem föl időben, hogy az utolsó pillanatra hagyom ezt is, mint mindent, de azzal nyugtattam magam, hogy a genius loci miatt jobb is, ha a helyszínen írom meg a beszédemet. Úgy tettem, mintha nem volnék tisztában azzal, mennyire semmitmondóan fellelőző kifejezés a genius loci Söténddel kapcsolatban.

Ismét kopogtattak. Összezsuktam a laptopot, kinyitottam az ajtót. Hajni állt előttem, a kezében két pizzás doboz.

- Sonkás-szalámis, tejfölös alappal - jelentette vidáman. - Ezerkétszáz volt.

Beljebb tessékeltem, odaadtam neki a pizza árát, sebesen a nadrágzsebébe gyúrte, invitáltam egy közös ebédre a szobámban, ő azonban azt javasolta, inkább én menjek a személyzeti étkezőbe, ott minden van, amire szükségünk lehet. Így is cselekedtünk. Falatozás közben Hajni össze-vissza fecsegett, főleg a söténdi életről, a gimnáziumról és a Tanár úrról.

- Tudom, hogy maga mondja az avatóbeszédet. És hogy menő újságíró.

- Az túlzás, hogy menő volnék - szabadkoztam.

- Biztos menőbb, mint azok, akik a Söténdi Hírnököt írják. Azok idioták mind, ismerem őket.

- Havonta jelenik meg a lap?

- Kéthetente, de sosincs benne semmi érdekes.

- Maga is a helyi gimibe járt?

- Igen, de csak két évet, utána a zavarosoktondi vendéglátóipariba. Pincérnő vagyok igazából, de ez nyugisabb meló, nincs sok probléma, és nem taperolnak le a vendégek, mint a Fehér sasban, ahol korábban dolgoztam.

Nem emlékeztem Fehér sas nevű kocsmára Söténden.

- Az állomás mellett van - világosított föl Hajni, mintha olvasott volna a gondolataimban. - Régi ház, a kerthelyiségében áll egy görbe törzsű fa.

- Azt régen Mozdonynak hívták.

- Ja, valahogy úgy - vonta meg a vállát. A mozdulatától lebénytam. Csicssergett tovább, bár nem hallottam a szavait, csak a mozdulatot ismételte az agyam végtelenítve. Pontosan erre, pontosan egy ilyen mozdulatra emlékeztem.

- Az édesanyját is Hajnalkának hívják? - szögeztem neki a kérdést rekedten, mikor éppen beleharapott egy újabb pizzaszületbe.

- Igen - felelte teli szájjal.

- Erdélyiek? A szülei.

- Anyám igen, apám söténdi. Honnan gondolta, hogy erdélyi vagyok?

- Van valami a hanghordozásában, nem is tudom...

- Nagyanyámék miatt lehet, kis koromban sokat voltam náluk Kolozsvárt.

Kiszáradt a szám.

- Minden bizonytal. Hány éves is, ha meg nem bántom a kérdéssel?

- Nem vagyok még olyan idős, hogy megbántódjak ettől! - nevetett. - Tizenkilenc múltam tavasszal.

- Tizenkilenc?

Buzgón bólogatott, miközben eltüntette a maradék pizzát a szájában, az arca két oldala úgy kidagadt, akár a hörcsögöké.

Tizenkilenc, latolgattam. Utoljára úgy huszonkét éve találkoztam Hajnalkával. Tehát ez a rossz fogú, cserfes lány nem lehet az én gyerekem. Írhatnám azt is, hogy ettől megkönnyebbültem. Csak éppenséggel egyáltalán nem biztos, hogy így történt. Bár az sincs kizárva, hogy igen. Zavaros minden. Tehát olyan, amilyen lenni szokott.

Mikor befejeztük az ebédet, Hajni kávéfőzött. Kedvesen csacsogott mindvégig, s noha semmi érdemlegeset nem mondott, szívesen hallgattam. Lassan kortyoltuk el a feketét. Szinte szomorúan mentem vissza a szobámba, hogy elvégezzem az utolsó simításokat a beszéden. Ám még mielőtt nekiláthattam volna, újra kopogtattak. Ezúttal nem a lány állt az ajtóban, hanem egy középkorú férfi és egy idősödő nő. Afelől érdeklődtek, én vagyok-e én. Mikor megtudták, hogy igen, benyomultak a helyiségbe, kényelembe helyezték magukat a panzió többé-kevésbé komfortos bútorain.

- A polgármester nevében jöttünk - közölte a férfi, s mielőtt még arra gondolhattam volna, netán engem köszönteni érkeztek, ellentmondást nem tűrő hangon kijelentette:

- Szeretnénk egyeztetni a beszédet.

Megvontam a vállam, aztán - feléjük fordítva a laptopot - megmutattam nekik, miket írtam össze.

- Ez csak egy vázlat - jegyeztem meg.

- Az nem jó - ingatta a fejét a nő. - A pontos beszéd kell, Hajnika majd ki-printeli.

- Ki-printeli?

- Ki, a számlákat is úgy készíti, printerrel. Írja meg, fél óra múlva visszajövünk, elolvassuk.

- Nem szeretném...

- Nézze, mi tisztességesen megfizetjük - vágott a szavamba a nő kimondottan gorombán -, kap hatvanezer forintot és útit meg szállástérítést, ahogy megígérte a Sárika.

Sárika a polgármesteri hivatalban dolgozott - ha nem tévedek, a polgármester titkárnőjeként -, hetekkel korábban ő hívott telefonon, vele beszéltem meg a söténdi kiruccanás részleteit. Kétség kívül hatvanezret ígért. Plusz útit és szállást.

- Írja meg, hogy elolvashassuk - nézett a szemembe a férfi.

- És haladjon, négykor kezdődik az ünnepség! - emelkedett föl a nő.

Nem is húzták tovább az időt, sietősen faképnél hagytak. Úgy döntöttem, nem sokat foglalkozom én ezzel az egészszel, egyszersmind kellemes bizsergéssel töltött el az öngazolás csalóka érzése: innen tényleg el kellett menni, ez a kisserűség nem embernek való, ez az alaptalan beképzeltség egyszerűen tolerálhatatlan... Kevés híján elragadott a hév.

- Fölösleges cseszegetni őket - állítottam le magam.

Sebesen kiegészítettem a jegyzeteimet szép, kerek mondatokká. Nem telt bele tíz perc és elkészültem az egyoldalas beszéddel. Akadt benne néhány idézet és pár hangzatos szófordulat. Összecsuktam a gépet, hónom alá csaptam, kimentem Hajnihoz. A recepciós pult mögött ült, egy fényes borítójú, vaskos könyvet olvasott. Ha jól láttam, valami népszerű, ezoterikus életvezetési tanácsadó kiadványt.

- Nyomtatnom kellene egy oldalt - mondtam.

- No problem - intett, hogy menjek vele. Egy irodába vezetett, ahol ügyesen csatlakoztatta a laptopom egy nyomtatóhoz, a tapilapot simogatta és kopogtatta szakavatottan, végül előkunkorodott a masinából a szöveg.

- Meg akarják tán nézni? - érdeklődött, s közben a hátam mögé mutogatott, bizonytalan irányba.

- Meg - hagytam rá.

- Október huszonharmadikán botrány volt - mesélte vihogva -, mert az ünnepi beszédében azt mondta a fickó, akit lehívtak beszélni, hogy Söténd kiérdemelte a nevét, mivel mindig is sötét hely volt, ötvenhatban éppen úgy, mint előtte és utána. Azt is mondta, hogy itt az összes ember, aki ötvenhatosnak tartja magát, csak bután hazudozik és vetít...

- Nem tudja, ki volt a szónok? - vágtam a szavába udvariatlanul.

- Fogalmam sincs, valami pesti csávó, aki itt született. Nem érdekel a politika.

- Értem. - És a szomorú az az egészben, hogy valóban értettem.

- Állítólag be volt nyomva az a pasi - avatott be Hajni a helyi mendemondába.

- Az ünnepség végén mondott a polgármesterről is egy pár érdekességet.

- Miket?

- Hogy semmihez se ért igazán, azért lett belőle polgármester. Hogy van ugyan egy kicsike tehetsége néhány dologhoz, de semmihez se elegendő, vi-

szont betegesen magamutogató ember, aki mindenáron ismert akar lenni. Itt tartott, amikor kikapcsolták a mikrofonját, és a műsorvezető, a Csilla rohadt hangosan beszélni kezdett a sajátjába. Már előbb is kikapcsolták volna a főszer mikijét, csak a Robin, aki a művházban közfoglalkoztatott meg technikus, elment pisálni a templom mögé, és épp nem állt senki a hangosító cuccnál, aki értett hozzá.

- A templom mellett van az ötvenhatos emlékmű? - kérdeztem, hogy kérdezsek valamit, és ne kelljen a nemzeti ünnepen történetekről véleményt nyilvánítanom. Habár furdalt a kíváncsiság, hogy ki lehetett a szónok, valamiért mégsem akartam feszegetni az ügyet.

- Ott. Valami évfordulón avatták néhány éve - válaszolt Hajni.

Mivel a sötéti katolikus templom a település központjában, egy lepukkant park közepén áll, míg a református imaházat a vasút túloldalára építették, viszonylag félreeső helyre, egy zsákutca végébe, biztosra vettem, hogy a katolikus templomnál történt a kínos eset.

- A parkot is rendbe hozták - folytatta a lány, mintha megint csak kitalálta volna, mi jár az eszemben. - A hintákat följújtották, a bokrokat megnyírták, új fákat ültettek, a virágágyások is szépek, a padokat kicserélték. Éjjel megvilágítja két bazi nagy reflektor a tornyot. Szép.

Nem folytathattuk a beszélgetést, mivel iménti látogatóim visszatértek. Szó nélkül a kezükbe nyomtam a papírt, ők átfutották, bólintottak.

- Rendszer lesz így. Elvisszük, egy szép mappában megkapja a helyszínen. Négy óra előtt tíz perccel legyen ott, ha kérhetem.

- A gimnáziumnál.

- Igen, a középiskolánál.

- Ott leszek.

Elviharzottak.

A karórámra pillantottam: nem sokkal múlt kettő.

- Maga nem pesti, ugye?

- Nem, nem vagyok az.

- De maga is lakott itt, mint az október huszonharmadikai faszi, ugye?

- Igen, sokáig éltem itt. Több ideig, mint amennyi idős kiskegyed.

Hajni fölnevetett. Megint megpillantottam elszíneződött fogait.

- Mondjuk, megnézhetném a bejelentőlapon is, hogy hol lakik, meg ilyenek, csak az olyan indiszkrétus lenne.

- Meddig dolgozik?

- Hatkor szokott jönni a váltás, a Misi, de most beteg, szóval addig vagyok, míg le nem fekszik aludni. Aztán magára zárom a házat, de hagyok kulcsot, hogy ha baj van, legyen. Úgyhogy ne aggódjon.

- Nincs más vendég, csak én?

A lány széttárta a kezét.

- Nyáron jönnek néhányan, de ilyenkor senki.

Emlékeim szerint már húsz éve is azt suttozták, a panzió valójában pénz-

mosoda. A tulajdonosnak állítólag öt-hat fővárosi masszázsszalomban van részesedése. Hajni szavai megerősítették a pletykát. Örömmel beszélgettem volna tovább, magam sem értem, miért vonzódtam ehhez a lányhoz (vajon eljátszottam a gondolattal, hogy az én gyerekem?), ennek ellenére nem mertem folytatni a társalgást, ingoványosnak éreztem a talajt. Visszatértem a szobámba, lezuhanyoztam, utána olvastam egy keveset Mario Vargas Llosa regényéből (*Négy óra a Catedralban*), három után pedig fölöltöztem és elindultam az iskolához. Sötétedet hat-hét centis hó borította. Az utcán teremtett lélek nem járt. Szombat délutáni kihaltság, erre jól emlékeztem. Nagy kerülővel közelítettem meg úticélomat, közben megállapítottam magamban, hogy a falu (város) nem változott annyit, mint a panziója. Ahogyan már az autóból is sejtettem, Sötéted ugyanolyan vigasztalanul semmilyen hely maradt, amilyen volt évtizedekkel ezelőtt, amikor még itt éltem. Isten látja lelkem, igyekeztem valamiféle nosztalgiaát ébreszteni magamban. Nem jártam sikerrel.

Az iskolánál egy fiatal srác szerelte össze a technikát. Odaléptem hozzá.

- Robin? - kérdeztem.

- Ja - válaszolt, erős cefreszagot árasztva.

- Én fogok beszélni - mondtam.

- Oké, belövöm majd a mikrofont.

Nem érdekelte, honnan tudom a nevét, matatott tovább a kábelekkel. Behúzódtam az eresz alá. A gimnázium épületét nem újították föl, bár nem is volt különösebben rossz állapotban.

Hirtelen ötlettől vezérelve visszaléptem Robinhoz, és nekiszégeztem a kérdést:

- Október 23-án ki mondta azt a sok baromságot? Hogy hívták?

Azt a nevet mondta, amire számítottam. Egykori cimborámét, aki ma népszerű tévés alak. Kár, hogy nem bírtam ki, jobb lett volna, ha csak sejtem, de nem tudom, hogy ő volt. Kellemetlen érzéssel töltött el a bizonyosság.

Lassan szállingózni kezdtek az emberek. A havazás már egy ideje abbamaradt. A Nap lenyugodott, Robin két darab ezer wattos reflektort csavarozott föl egy-egy állványra, az egyikkel megvilágította a placcot, ahol beszélni fogok, a másikat a fehér abrosz-szerűséggel letakart faldarabra irányította. A vászon alatt nyilván ott az emléktábla, hirdető a Tanár úr dicsőségét. Megérkeztek a város vezetői, a polgármester odajött hozzám, kezét ráztunk.

- Ráismer még a városra? - érdeklődött.

- Nehezen - udvariaskodtam. Próbáltam fölidézni magamban, vajon ismerem-e korábban ezt az embert. Nem ugrott be semmi az arcáról se, ahogyan korábban a neve sem jelentett semmit számomra.

Elmélázhattam, mert hirtelen azon kaptam magam, a kezembe nyomnak egy mappát, és a mikrofon mögé tessékelnek. Velem szemben a képviselő-testület, az intézményvezetők, a nyugdíjas klub tagjai és a kivezényelt diákok álltak. Megfordult a fejemben, hogy azt teszem, amit egykori barátom tett a nemzeti ünnepen, ehelyett inkább elmondtam a láttamozott beszédet, végtére neki sem volt föltétlenül igaza, s ha őszinte akarok lenni, a magam ítéletében sem

lehetek oly mértékben bizonyos, hogy bátran ország-világ elé tárhatnám. Söténd sötét hely, ez nem vitás, de valóban olyan mély ez a sötétség, hogy bele kell üvöltenem azoknak a fülébe, akik napról napra ebben a homályban élnek? És ha a válasz netán igen, az nem éppen elég ok arra, hogy ne tegyem, hiszen úgysem fogják érteni? És vajon én nem hasonló homályban élek, ha százszor elmentem is innen? Miközben gépiesen olvastam az elcsépelte frázisokat a papírról, ehhez hasonló kérdések pattogtak a fejemben. Mikor befejeztem a beszédet, a jelenlevők megtapsoltak, aztán a polgármester penderült a mikrofon elé, hogy megossza a választópolgárokkal egy régi emlékét a Tanár úrról, ami, esküdni mertem volna, az én egyik osztálytársammal esett meg annak idején. Márpedig nekem ez az ember nem volt osztálytársam, gondoltam, de mire tovább erőltethettem volna a memóriám, már le is lepleződött a tábla, a helyi furulyazenekar elmuzsikált egy dalt, a polgármester felém fordult, parolára nyújtotta a kezét, aztán sietősen elbúcsúzott tőlem, hogy a nyugdíjasokhoz ügessen, és hosszasan, kedélyesen elbeszélgessen velük. Nagy kő esett le a szívemről, mert bár meglepődtem volna, ha megtörténik, erősen tartottam attól, hogy el kell mennem vacsorázni a helyi előkelőségekkel.

Egy nagydarab, festett vörös hajú nő szólított meg, elhadarta, hogy ő Horváthné, vagy ahogy mindenki ismeri itt, a Sárrika, a kezembe nyomott egy borítékot, mire én átadtam neki a jó előre, a megbeszélteknek megfelelően kiállított számlát, amit alaposan megvizslatott, hála istennek, hibátlannak talált, és legott belecsúsztatott a kezításkájába, végül nyájasan elköszönt. A férfi meg a nő, akik a panzióban kétszer is fölkerestek, messziről integettek felém, a szájuk tele volt mosollyal, a társaságot azonban nem igényelték, ami miatt őszinte hálát éreztem. Az jutott eszembe, mi a fenéért foglaltam én szállást, miért nem indulok haza most azonnal? Aztán az, hogy üsse kő, ezen ne múljon, maradok, végtére is nem sietek sehová. (Nem olyan értelemben nem sietek sehová, ahogyan egy hindu szerzetes, inkább abban az értelemben, ahogyan egy kiürült európai emberroncsnak nincs hová igyekeznie.)

Senki sem kívánt velem többet foglalkozni. Ettől megnyugodtam és eloldalogtam. A katolikus templom felé kerültem, meg akartam nézni a parkot és a kivilágított tornyot. Olyannak találtam, amilyennek Hajni leírta. Voltaképpen szépnek.

- Utoljára talán öt éves koromban láttam valamit szépnek Söténden - meséltem Hajninak, miután visszabicegtem a Fehér gólyába. A recepció előtti kanapén ültem, a lábamat egy széken nyugtattam, a nadrágszáramat a térdemig föl húztam. Hajni betadint csöpögtetett a vádlim két oldalán éktelenkedő aprócska lyukakba, amelyekből vér szivárgott.

- És az mi volt? - kérdezte.

- A Jutka óvó néni bal felkarján egy forradás.

A lány elfordult a lábamtól, és úgy bámult rám, akár egy hülyére.

- Nem viccelek - erősködtem. Holott nem voltam biztos abban, hogy tényleg nem.

- Na, persze. Nem fáj?

De, fáj.

- Hol harapta meg az a dög?

- A templom parkjában.

Először úgy tűnt, a bokorban megcsillan egy farkas szeme. Mindenesetre úgy véltem, farkasszem tükre villan felém a sötétben, jóllehet tudtam, ez a képzetem csakis az álom miatt lehetséges, a györgyfalvi út kísért, errefelé arany-sakál sincsen, nemhogy farkas. Nem is az volt. Sokkal rosszabb. Egy kis korcs kutya esett nekem dühödten acsarogva, villámgyorsan belém mart, s már el is tűnt, mintha soha ott sem lett volna, mintha csak egy látomás vagy hallucináció áldozata volnék.

- Bekötözöm, már csak a Betadin miatt piros, nem a vértől. Lehet, hogy holnap azért el kéne mennie az ügyeletre, nehogy elfertőződjön.

- Meglátom. Köszönöm a segítséget.

Szívesen megkérdeztem volna, nincs-e kedve meginni velem valamit. Mégsem kérdeztem. Úgysem úgy értené, ahogy én. És még abban sem lehetek biztos, én hogyan értem: így vagy úgy.

- Van itt egy kis pia, ha akarja, megihatunk egy pohárral.

Azt akartam válaszolni, hogy inkább lefekszem aludni, mégis azt feleltem, az nagyszerű lenne. Megittunk egy-egy stampedli házi pálinkát. Jólesett. Aztán Hajni magamra hagyott, s én nyugovóra tértem. Megkísérlettem kiértékelni a napot, mielőtt elnyom a buzgóság, ám a fáradtság erősebbnek bizonyult, hajnalig aludtam álom nélkül, akár egy sötét verembe hullott falevél.

Amikor fölébredtem, a lábam egyáltalán nem fáj, nem lüktetett, a kötés nem vérzett át. Ez megnyugtatóan hatott rám. Odakinn még a sötét uralkodott. A napfölkeltét megelőző súlyos, komor feketeség, aminek meg vannak számlálva a percei, mégis ijesztő. Olyan érzésem támadt, mintha figyelne valaki. A szobám sarkából farkasszem tükre villant felém, érezni véltem a fenevad bűzös kipárolgását. Szorosra zártam a szemem, a bűzt azonban nem szüntette meg a látás hiánya, ellenkezőleg: fojtogatni kezdett. Alig kaptam levegőt, a mellkasomra mintha rátiport volna egy ólomnehéz test. Kinyitottam a szemem, s tekintetem egyből összekapcsolódott a bestia vérben forgó tekintetével. Nyomott, fájdalmasan nyomott a vadállat mellső mancsa, az orromat facsarta a loncsos bunda undorító szaga, s ha kaptam volna levegőt, kiszakadt volna belőlem egy artikulálatlan üvöltés, így azonban, levegő híján, csak tátogtam, mint a ponty a fürdőkádban, amikor leeresztik róla a vizet. Ha így megy tovább, megfulladok, villant át rajtam, ám abban a pillanatban szertefoszlott az éjszaka, és helyét átvette a szürke, reményekkel várandós hajnal. Újra áradt a levegő a tüdőmben, az állati bűz nyomtalanul eltűnt, mintha egy pillanat alatt egy gigászi gépezet kiszippantotta volna a helyiségből az utolsó molekulájáig az egészet. Pihegtem, átizzadt pizsamámat gyűröggettem. Fölültem, kikászálódtam az ágyból.

- Ezen nem kell töprengeni - utasítottam magamat félhangosan. - Úgy kell tenni, mintha meg se történt volna.

Pedig megtörtént, erre mérget vettem volna. Mint egy beavatási szertartás, olyan számomra ez a farkasnak tűnő kutya, ebbé változó ordas...

- Ezen nem kell töprengeni, mondtam már! - utasítottam magamat ismét.

Veszettül ráztam a fejem, potyogjon ki belőle minden, amire most nincs szükségem. Amire nem kell, hogy szükségem legyen.

Megmosakodtam, fölöltöztem, összepakoltam a hátizsákot és a számítógépet. Úgy döntöttem, még egyet sétálok Söténden, mielőtt hazaindulok. Kiszelöltetem a fejem.

A recepciónál Hajni fogadott.

- Jó aludt?

- A pálinkának hála, azt hiszem.

- Jóféle házi - nevetett.

Szívesen megkérdeztem volna, nincs-e kedve velem reggelizni valahol. Csevegethetnék laposan, unalmasan. Milyen jól esne...!

Mégsem kérdeztem. Most is azt gondoltam, amit előző este: úgysem úgy értené, ahogy én. És ezúttal sem voltam biztos abban, én miként értem: így vagy úgy. Néhány semmitmondó mondatot bíztam a levegőre, a hátizsákot és a laptopot kivittem az autóhoz, aztán visszamentem fizetni.

- Nem kell, a hivatal rendezi - közölte Hajni.

- Értem. - Sáríka említette, hogy így lesz, még a telefonban, hetekkel ezelőtt, a cenzoraim ugyancsak utaltak rá. Nem hazudtak.

- Ha nem ért félre, megkérdezhetem az anyja lánykori nevét?

Hajni nem értett félre. Egyáltalán nem értett. Viszont mondott egy nevet, ami számomra teljesen ismeretlenül csengett.

- Bizonyosan hasonlít rá - nyökögtem.

- Inkább apámra.

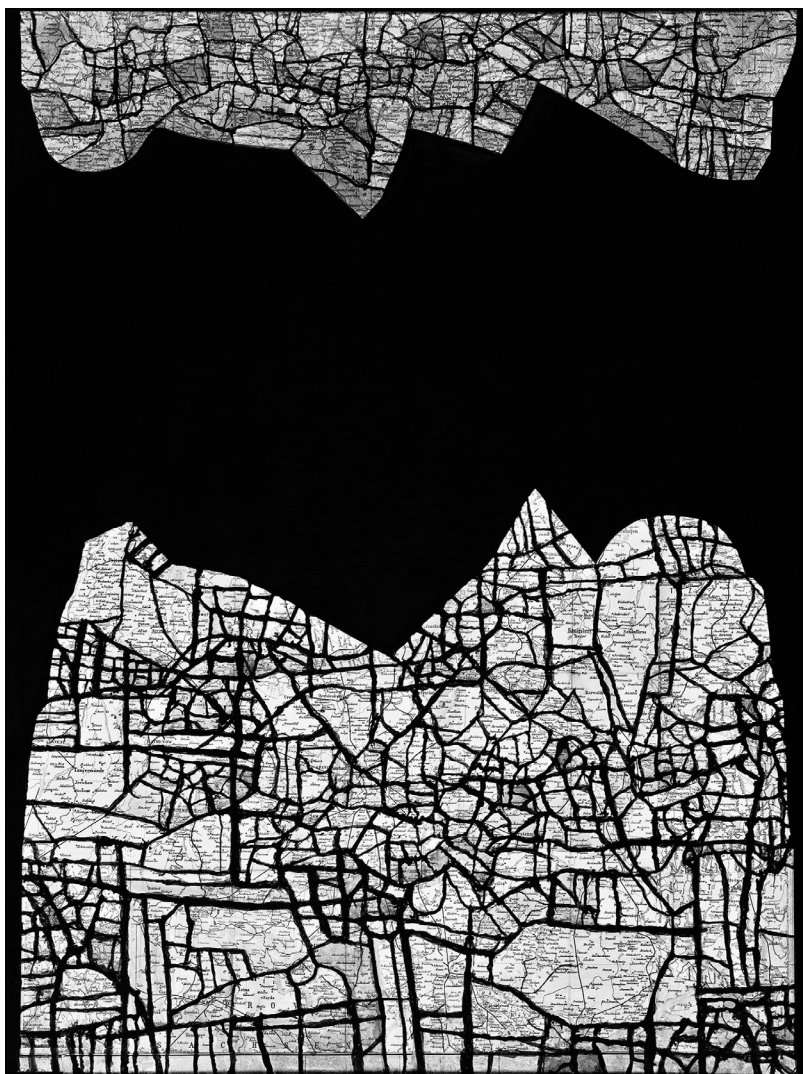
- Nos, igen...

Nem is tudom, miben reménykedtem. Valószínűleg nem reménykedtem semmiben. Kettőből kettő túl nagy sokk lett volna amúgy is.

- Hát, minden jót kiskegyednek - humorizáltam keserű szájjal. - Viszont látásra!

- Vigyázzon magára, csúsznak az utak - Hajni hangjából igazi melegséget véltem kihallani. Ez tagadhatatlanul jólesett, szinte föl villanyozott. A sötétből izzó farkasszempár végleg fölszívódott egy időre. Az utak viszont valóban csúszni fognak, s ettől újra lehangelődtem. Bár úgysem sietek sehová, vigasztaltam magam. Beültem a Suzukiba, elgurultam a templomig, ott leparkoltam, tettem még egy félórás sétát. Nem támadt bennem semmiféle nosztalgia. Ha támadt volna, nem tudnék mit kezdeni vele. Mégis nehéz szívvel hajtottam ki Söténdről. Más típusú nehéz hangulat telepedett rám, mint amelyet olyankor szoktam érezni, ha eszembe jut ez a hely, s tisztában voltam azzal az elkieserítő ténnyel, hogy ezután ez a borús, melankolikus, mégis valami gyöngéd, meleg áramlattal gazdagított és csipetnyi misztikummal fűszerezett kedélyállapot is dúsítani fogja a Söténdhez fűződő érzelmi viszonyulásomat.

Enyhén sajogni kezdtek a sebek a vádlimon. Úgy képzeltem, a kutya fogainak a nyoma föl-fölparázslik a bőrömön, akár a kialvófélben levő tűz. Fölizzik, mint a ragadozók szeme az éjszaka mélyén. Alig tíz kilométer óta haladtam az autópályán, mégis letértem az első pihenőnél, megálltam egy kávéra és reggelire. Pontosan tíz óra volt. Reggeli után elmentem a mellékhelyiségbe. A nadrágom nedves volt, átvérzett a kötés. Nem aggódtam, nem érdekelt. Dolgom végeztével visszamentem az autóhoz, figyeltem a koszos hókupacokat az út szélén. Csak percek múlva ültem be a kocsiba és indítottam be a motort. Végül is nem sietek sehová, jutott eszembe.

Kováts Albert: Délbáb (vegyes technika, farostlemez, 80x60 cm, 2012)